

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden

Cats, Jacob

Rotterdam, 1627

XXV. Qui captat, capitur

urn:nbn:de:bsz:31-101049

QVI CAPTAT, CAPITVR.
XXV.

PLAVT. *Da mihi hoc, hoc mel meum, si me amas, sodes.*

TRIN. *Ibi ille cucullus; ocelle mi, fiat, & istud: & si
Amplius vis dari, dabitur; ibi illa pendentem ferit.
Fit ipse, dum illis comis est, inops amator.*

TERENT. **I**D vero est quod mihi puto palmarium,
EVNVCH. *Me repperisse, quo modo adolescentulus
Meretricam ingenia & mores posset noscere
Mature, & cum cognorit, perpetuo oderit: Nosse omnia hac, &c.*

Die

DE meeu vlieght over al, om haren kost te rapen,
En vint ontrent de strant een oester ligghen gapen,
Dies picktse na het aes; maer, eer de voghel at,
So sluyt de mossel toe, daer is de meeu ghevat.
Siet daer een eyghen beelt voor dese losse gasten,
Die sonder na-ghepeys in alle schotels tasten;
Sy zijn te bijster graeagh, maer, fiet! ten lijt niet langh
De grijper is ghevat, de jager vvort de vangh.

Qui captat, capitur.

Læda vagis juvenes vocat in certamen ocellis,
Vidit, & insidias, nerva paremus ait.
Dat faciles aditus, dat basia, fertque vicissim,
Qualia vel passer, vel dare concha solet:
Omnia cum fervent, dextram petit illa, fidemque,
Igne furens juvenis, quod petis, inquit, habe.
Ostrea non aliter rostro penetravit acuto,
Et quæ captabat, capta remansit avis.

Chasse penible, ou le veneur est pris.

VOyant ces dous appasts je me faisois accroire,
Daller, non au combat, mais bien a la victoire:
Mais en prenant, hélas! sans y penser, je suis,
Par mon butin, que je pensois avoir, surpris.

DE meeu is inde klem, de meeu die is ghegrepen,
 De voghel is bekayt de vogel is benepen:
 Maer vvat baet dit de schelp? ké siet een vreemt gheval
 De vangher is bedut hoe hy het redder sal,
 De vangh is hem een pack, de vangh die is hem teghen,
 De vangh is hem verdriet hy isser me verlegghen.
 Wat isser menich mensch dien gelt noch goet en past,
 Want daer beleyt ontbreekt daer is de rijckdom last.

Fortunam citius reperias, quam retineas.

T*egminibus patulis jacet ingens littore concha,
 Dum perit hanc, rostrum pressa tenetur arvis;
 Capto quidem premitur volucris, sed capta repugnat,
 Et salit, & pennis ostrea dura quatit:
 Concha, diu luctata, nequit retinere volucrum,
 Dumque fugit, clamat; præda molesta vale.
 Parta per incertos numerosa pecunia casus,
 Aut perit, aut onus est, ars nisi seruet opes.*

*Vn fol ou beste ; Mais bon mesnage
 Faiet bien conqveste; C'est faiet du sage.*

Bien que l'oiseau, soit pris, ce non obstant le huistre
 N'en a que du travail, & n'en a nul honneur:
 Bien, par cas fortuit, acquis par un belistre,
 Ne faiet jamais du bien a son lourd acquerreur.

FORTV.

Ingentia & ramosa cornua cervis magis oneri, quam adjuvamento esse, cum iis uti nesciant, facile perspicimus. Parum est, opibus affluere si desit ars utendi. Francesi, inquit Guicciardin, sono piu prompti a acquistare, che prudenti a conservare. Id omnibus in univrsam hominibus ferè accidit. Multi sunt quibus aut regna, aut opes, summo labore adquisita. postea defectu providi regiminis è manibus elabuntur. Magna opes non tam multa capiendo, quam haud multa perdendo quaruntur, ait Dio. Excellentibus ingeniis, inquit Liv. citius defuerit ars quàm civem regant, quàm quàm hostem superent. Rationè acutè tangit Zonaras; tueri quæsita, inquit, difficilius est quàm acquirere, quoniam in acquirendo ignavia possidentis saepe plus confert, quam propriâ virtus. Tueri autem, quæsita sine propriâ virtute, nemo potest. Bene igitur ille, qui malle se dixit virum pecuniâ, quàm pecuniam viro indigentem filie in maritum dare.

DE hochghetackte hoornen zijn voor de herten veel eer beswaerlijck, als behulpsaem, uyt oorsaecke dat de selve gheen handelinge en hebben om die wel te kunnen ghebruycken. Ten heeft niet veel om 'tlijf treffelijck gegoet te zijn, indien men geen bequaemheyt en heeft om sijn middelen wel te besteden en te bestieren. Den Fransman, seyt Guicciardijo, is veel handigher en gauwer om yet te winnen, als voorsichtich om 'tghewonnen te bewaren. Gaet byna so met alle menschen, hooghe en leege. Men vint die met een sekere behendicheyt den eenen treffelijcke heerlijkheden, den anderen schoone goederen, by den anderen gheraep hebben, aen de welke nochtans, by ghebreck van goet beleyt, alles naderhandt door de vingheren is ghedropen. Vytmytende verstander, seyd Livius, sal veel eer de wetenschap ontbreken om hare burgherije wel te bestieren, als om haer vyanden haestelijck t'overwinnen. De redene hier van werdt aerdelijck verklaert by Zonaras; te beschermen, seyt hy, het gene dat gewonnè is, valt beswaerlijcker als het winnè selfs, overmits dickwils, tot het verkrijgen van eenich dingh, meer helpt de lisse onachtsaemheyt vandè genen die het sijne slechtelijck hem laet ontfuselen, als u eygen kloeckheyt; maer 'tghene dat eens ghewonnen is, en kan sonder eygè goet beleyt niet bewaert, of recht gebruyckt werden. Hy dede dan wijselijck die sijn dochter liever te besteden hadde aen een man die goet ontbrack, als aen goet dat een man van doen hadde.

OVID.

Non minor est virtus quam querere, parta tueri:
Casus inest illis, hic erit artis opus.

SEN. LIB. I. EPIST. 2.

Immodice divitia sunt veluti ingentia & enormia gubernacula, facilius

mergunt, quàm regunt: cum habeant ir-
ritam copiam, & noxiam nimietatem.

T 3

PSAL.

Sijne vrienden gheeft hy het al slapende.

DE meeu die soect haer aes, en geeft haer op de sanden,
 Sy flickert over zee, sy wandelt aende stranden;
 De mossel roert haer niet, maer leyt alleen en gaept;
 Het schijnt of datse rust, of datse leyt en slaept;
 En desen onverlet soo wort de meeu gevangen
 Van yet dat niet en doet als aen de klippen hangen.
 Ey waerom dus gevvoelt om staten, rijckdom, eer?
 Ons doen en gelter niet, 'tis al uvv' segen Heer.

Non labore, sed munificentia Domini.

S*Axa solent volucres circumvolitare marinae,
 Praedaeque dum petitur, non datur ulla quies.
 Concha loco non mota, sui non anxia victus,
 Nunc bibit, equoreum nunc spuit ore salem:
 Hanc, dum testa patet, rigido petit improba rostro,
 Dumque petit, rostro capta remansit avis.
 Quos manus alma Dei beat, hos beat absque labore,
 Sponte replet placidos praeda petita sinus.*

ECCL. 11. 14.

*Les biens & les maux, la vie & la mort, la pauvreté
 & richesses sont du Seigneur.*

L'Huystre est tout en repos, sans oncq changer de place:
 L'oiseau de mer par tout, sans s'arrester tracasse,
 Qui rien ne fait, il prend: l'oiseau travaille en vain,
 Ce qui nous enrichit, est, Dieu, ta riche main.

NON

R Hombum, & squatinum, & rhaïam, & pastinacam, cum tardissimi sint piscium, saepe tamen mugilem piscium velocissimum in ventre habere, piscatores obseruarunt. Simile in terrâ, & ipsis quidem hominibus contingere, quis non videt? ejus rei rationem si quis inquirat, nec velocium esse cursum, nec fortium bellum, nec sapientium pacem, nec doctorum diuitias, nec artificum gratiam, cum sapiente hebraeo respondebo. A Deo sanè ista omnia, à Deo sunt. Dei arbitrio expenditur victoria, ait ille, neque ad insolentissimos quosque illa accedit, sed ad eos duntaxat, ad quos conditor illererum & moderator accedere voluerit. Ille quoties suis auxiliari statuit, externis illis plerumque se astringi non vult; imò ea auersatur potius, instrumentisque debilibus magis, quam robustis, iuuare mavult. Loquuntur id exempla Gidionis, Ionathæ, & aliorum Cujus rei illa haud dubiè est ratio, ut, bona, quæ insperata nobis eveniunt, recta è manu Dei in nos delata intelligamus, eique tanto impensius grati animi victimam offeramus. Eam rationem expressit ipse Deus Iud. 7. 2.

DE zee-luyden hebben menichmael voor wat vreemts aenghemerckt, dat inde ropen ende buycken van traghe ende lompe vischen dickwils de snelste en rapste overvlieghers vander zee ghevonden werden. Yet sulcx ghebeurt oock niet selden op den aertbodem, en selfs onder de menschen: En de reden daer van is, 'tghene Salomon seydt, Eccles. 9. 11. Dat ten loope niet en helpt, snelle zijn; ten strijde niet en helpt sterck te zijn; ten rijckdom niet en helpt kloeck te zijn, &c. Die en die gelijcke seggheningen dalen alle vanden hemel. Na den raet Godes (seyter een) wert de overwinninge uyghemeten, en den segghen volcht juyst niet die stout en vermeten zijn, maer alleenlijck de ghene die het God behaecht dien toe te schicken. Ten is den Heere niet swaer (seyde Ionathan, 1. Sam. 18. 6.) door vele ofte weynighe te helpen; En veeltijds, selfs inde meesten noot, behaghet Gode de sijne, door kleyne en gheringhe middelen, uyt het ghevaer te trekken: onder andere redenen sonderlinghe, op dat den mensche gheen stofte en soude hebben sich selven in sijne verlossinghe yet wat toe te schrijven; maer alles reghelrecht uyt Godes milde hant soude bekennen ontfangen te hebben, en dies te meer verweckt soude werden met ware danckbaerheyte sich voor God te vernederen. Dese reden wert selfs van Gode uyghedruckt. Recht. 7. 2. Israel mochte sich beroemen teghens my, en segghen: Mijne handt heeft my verloft.

SALOMON. PROVERB.

Benedictio Domini divites facit, nec sociabitur iis afflictio.

ECCLES. 9. 11.

I'Ai ven sous le soleil que la course n'est point aux legers, ni aux forts la bataille, ni aux sages le pain, ni aux prudens les richesses, ni la grace aux scavans.

DAT